

Hoe ontstond het B. M.-jachtje?

Wettersport! Is der wol moaijer?
Sa nei't wirk yn frije tiid?
Mei in boatsje roeije ef sile
't Makket ommers elts sa bliid!
Teffens kin min den biwûnd'rje
O, sa'n moaije skilderij
De natûr yn al syn gloarje
Op in moaije simmerdei.

Eenige jaren terug bestond de Bergumer vloot uit: 1 Staverversche jol, 1 10-voetsjol, 1 schouw „Lytse Sjoeke”, 1 Friesch jacht „Tjibbe Geerts”, 1 7.10 M.-jacht „De May” en een schouw, waarin schrijver dezès ook een aandeel had. Verder een enkel roeibootje, waarop een oud laken of een paar Koopmansmeel-zakken als zeil dienst deden, dus zoo'n allegaartje.

Op Schuilenburg en Oostermeer waren ook nog eenige schouwen en bootjes gestationneerd.

Wanneer het nu eens een mooie zomersche Zondag was, dan kon men bovengenoemde vloot op het Bergumermeer zien zeilen.

Onder deze zeilers waren ook menschen met echt zeilersbloed en toen nu deze zeilers na afloop van zoo'n tochtje naar het meer, nog eens wat napraatten, begon dat zeilersbloed sneller te stroomen en werden er groote plannen beraamd.

Er werd toen n.l. besloten een onderlinge zeilwedstrijd te organiseeren. Een commissie werd gevormd en binnen enkele dagen was de zaak in orde.

De eerstvolgende Zondag zou die wedstrijd plaats hebben en er zou met het oog op de verschillende soorten scheepjes met handicap worden gezeild. De prijzen bestonden uit wat men toen noemde: luxe sigaren, luxe rook- en pruimtabak.

's Morgens voor de wedstrijd was het al een drukte van belang. Hier moesten nog enkele touwtjes aangebracht, daar nog enkele gaatjes gedicht, enz. enz. Deze eerste wedstrijd trok veel kijklustigen. Schrijver dezès voer — als fokkenist — in bovengenoemde schouw mee. Voor de wind ging het heel goed, maar met zijwind kwamen wij bijna niet vooruit. De gevolgen bleven niet uit, toen alle booten de wedstrijdroute hadden gezeild, waren wij nog met de eerste halve baan bezig. Van wal werd met armen en beenen gezwaaid, waaruit wij opmaakten, dat wij moesten opschieten, men verlangde naar de prijsuitdeeling. Eindelijk stapten wij van ons vaarttuig aan wal en werden met vele soorten woorden begroet en onze schouw, die nog geen naam had, werd direct maar gedoopt met de naam „Dwersdriuwer”. Dit was naar schipper Dijkstra's oordeel de beste naam en met algemeene stemmen werd dit onderschreven. Op de prijsuitdeeling werd over onze „Dwersdriuwer” in zulke bewoordingen gesproken, dat schrijver dezès direct verklaarde, dat het zijn eerste, doch ook zijn laatste wedstrijd met de „Dwersdriuwer” was. Hij nam zich stellig voor een volgende wedstrijd te verschijnen met een soortgelijk jacht als bovengenoemd kieljacht „De May”, en wilde het dan zelf bouwen. Dit was een heele onderneming voor iemand als hij, die evenveel verstand van booten, zeilen en sloopsteekeningen had, als een pasgeboren kind, maar hij bezat een groote dosis wilskracht en dan bereikt men veel.

De eigenaar van „de May” was zoo bereidwillig hem toe te staan dit jacht, zoo vaak hij wilde, te bezichtigen

B. M.ers in de wedstrijd Drachten-Veenhoop 1931.

Foto H. T. v. d. Zee.

en metingen te doen. Zoo kreeg hij dan eindelijk op papier een jachtje, lang 6 Meter en breed 1.93 Meter, met een totaal zeiloppervlak van 16 M²., dit omdat deze maat noch juist buiten de belasting viel.

Maar nu kwam de grootste toer, n.l. het bouwen zelf. In Bergum was geen scheepswerf, dus ook geen gelegenheid om daar de noodige inlichtingen op te doen. Maar hij wist, dat eerst mallen moesten worden gemaakt, waarom de huid kon worden gebouwd. Dit werd dus gedaan en al spoedig werden de eerste bodemplanken tegen de kiel gelegd.

Tot zoover ging alles goed, maar toen werd het moeilijk om de planken te buigen, ja dit was onmogelijk. Na eenig nadenken kwam het idee, wanneer nu eens de planken over de breedte even goed wilden buigen als over de dikte, dan was de zaak in orde en hij nam toen latten, welke 4 c.M. breed en 2 c.M. — dit was de huiddikte — dik waren. Deze werden op elkaar vastgespijkerd en het bouwen vlotte nu snel. Vele belangstellenden kwamen het werk bezichtigen en vele op- en aanmerkingen werden gemaakt.

Bij de te waterlating was aller oordeel: een prachtig scheepje. Genotvolle tochten werden er met de „Hieke” — zoo was het scheepje gedoopt — gemaakt en zoo is schrijver dezès een enthousiast watersportliefhebber geworden. Later is in Bergum op dezelfde mallen nog zoo'n jachtje gebouwd, de „Ljip”. Door aanwinst van deze beide jachtjes was de Bergumer vloot groter geworden, maar toch nog niet groot genoeg. Het gebeurde vaak dat men op het Bergumermeer slechts twee of drie bootjes aantrof.

Ja, ook wel zeilde de „Hieke” er alleen en nu kan het zeilen noch zoo mooi zijn, toch geeft alleen-zeilen niet het volle genot.

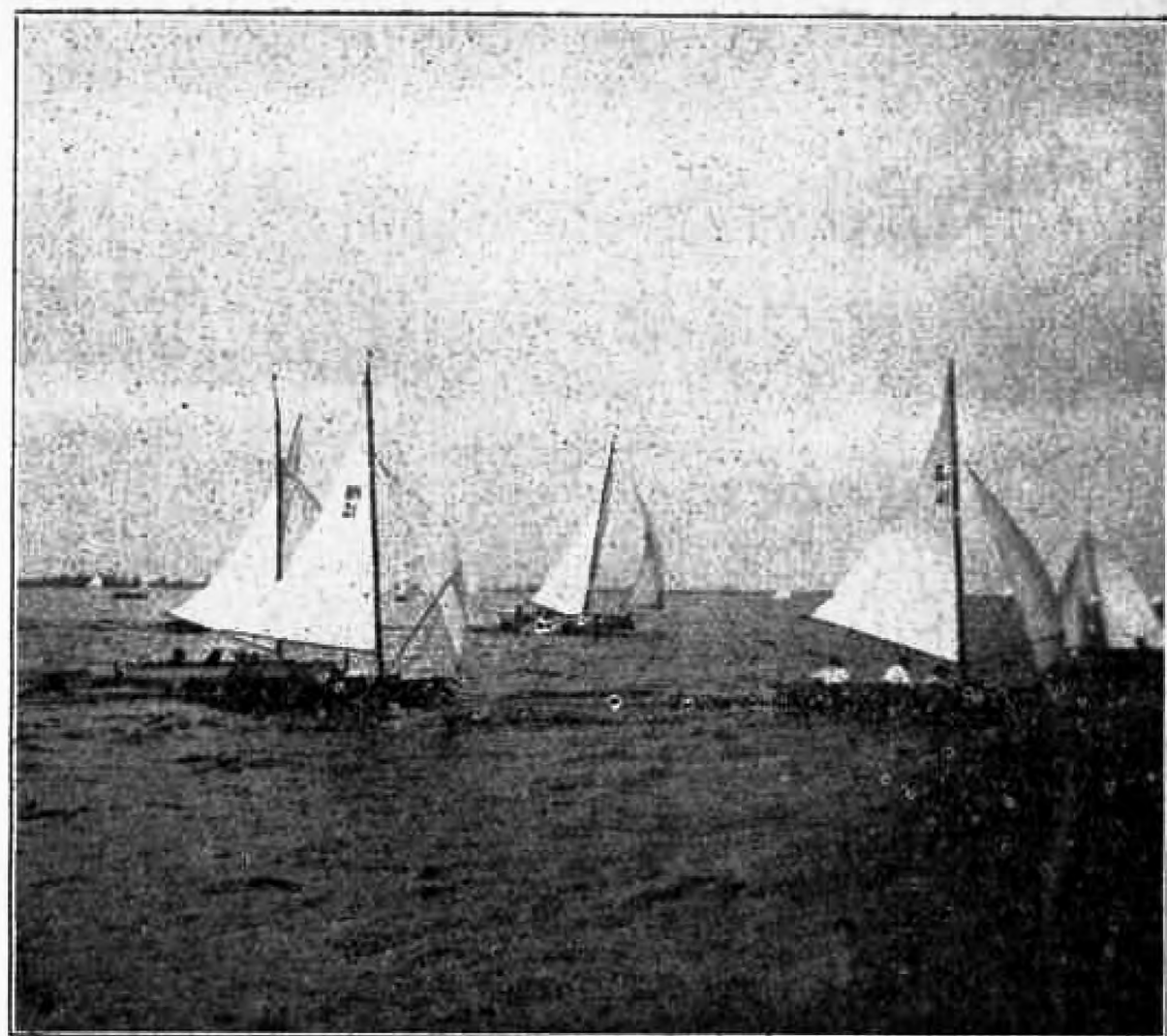
Zoo gebeurde het dat de „Hieke” op een mooie zonnige dag weer eens alleen op het meer dreef. Om roer en zeilen behoefde niet te worden gedacht, er was geen wind, 't was echt lui weer. Wanneer men dan de water-

vogels ziet zwemmen, in de verte de leeuwerikken hoog in de lucht hoort jubelen en om zich heen een mooi landschap heeft, dan werkt dat onwillekeurig op het gemoed. Dan ziet men hoe mooi de natuur is, altijd wat nieuws, de gedachten gaan dan verder en men vraagt zich af, waarom genieten niet meer menschen van dat schoone in de natuur en van de zoo mooie watersport? Misschien omdat het aanschaffen van een zeilbootje geldelijke bezwaren meebrengt. Om dit beletsel op te heffen moest er een jachtje komen, waarvan de aanschaffingskosten voor niemand een bezwaar konden zijn. Maar hoe dit klaar te spelen? Dus goedkoop materiaal en zoo mogelijk geen werkloon. Uit dit laatste volgt dan, dat de menschen zelf moesten bouwen, maar dan ook moesten *kunnen* bouwen. Dus was een bouwmethode noodig voor iedereen en zonder vakkennis.

Onwillekeurig bezag hij zijn eigen boot... de latten... wanneer deze nog gemakkelijker wilden buigen, dan... was het klaar... Het probleem was opgelost. De latten smaller en even breed als dik, dan lieten zij zich gemakkelijk over alle kanten buigen. Werd nu de geheele huid van latten gemaakt, dan viel er niets af, elk afgevallen latje van de huid, kon voor het dek gebruikt worden. Wanneer nu nog de mallen, waaromheen de huid moest worden gebouwd, konden blijven staan en niet door nieuwe behoeften vervangen, dan was dit al een heele besparing op materiaal en werk, een winst dus op de oude gebruikelijke bouwwijze. Ook moest het zeil zelf worden gemaakt en dit kon, want op bovengenoemde schouw was ook een zelfgemaakt zeil. Wanneer nu gezorgd werd dat liefhebbers van een bootje elk onderdeel op ware grootte konden krijgen, b.v. zooals de knippatronen voor de dames, dan was het bouwen toch maar een kleinigheid.

Ondertusschen was de „Hieke” vastgelopen en... moest er worden geboomd, want het was bladstil geworden. Maar dat hinderde niet, want een boot voor iedereen in de toekomst, bleek mogelijk.

Bij thuiskomst direct een stuk hout genomen en een model van een bootje gemaakt. De maten moesten zoo klein mogelijk gehouden, anders werd het weer te duur. Zoo kwam er dan een model lang 4.10 meter en breed 1.40 meter en werd een en ander op papier gezet. Daar in dien tijd juist de Watersportvereniging Bergumermeer haar vergadering hield voor de jaarlijksche zeilwedstrijd, werd besloten een en ander daar uiteen te zetten. Algemeen vond men het idee mooi: dit zou zeker een groote toename van nieuwe watersportliefhebbers tengevolge hebben. Het eerste jachtje zou gemaakt worden door den heer v. d. Steeg, maar bij nader inzien bleek het ons toch beter, dat het iets grooter werd genomen, de prijs zou daar niet aanmerkelijk hooger om worden. Zoo werd dan een nieuw ontwerp gemaakt en wel 4.75 × 1.50 M. met een totaal zeiloppervlak van ruim 11 M². Men wilde graag het jachtje voor de wedstrijd klaar hebben, maar er was nog maar vier weken tijd meer. Toch ging men vol moed aan den arbeid. Van der Steeg z'n schoonvader, de heer Dijkstra, — auteur van meergenoemde „Dwersdriuwer” — en ontwerper zouden meehelpen. Bij laatstgenoemde zou 't jachtje gebouwd worden maar hij had hiervoor geen andere overdekte plaats, dan een... kippenhok. De kippen waren juist een paar dagen te voren verhuisd, dus dat trof goed. Er werd nu hard gewerkt en met een week was de romp bijna klaar. Alles ging als gesmeerd, toch hebben de bouwers wel eens een onrustige nacht gehad. Niet omdat één en ander niet

B. M.'ers op 't Sneeker Meer.

Foto Th. Stoffer.

goed zou komen, maar omdat die kleine kippediertjes, nu zij de kippen misten, zich gingen verplaatsen en u begrijpt wanneer die bij menschen beginnen te loopen, dan... Maar 's morgens vroeg werd met evenveel opgewektheid met het bouwen begonnen.

't Spreekt vanzelf dat er veel belangstelling voor het nieuwe scheepje was. Ook een bestuurslid van de „B. M.” de heer v. d. Bij, hoofd eener school te Garijp, kwam zoo nu en dan eens kijken. Hij had juist vacantie en zou ook wel zoo'n scheepje willen hebben, hij had nu de tijd en bij de wedstrijd met twee jachtjes demonstreeren, dat zou toch mooi zijn.

Maar drie weken meer... doch wij samen gauw de mallen gemaakt en in een leegstaand schoollokaal werd het tweede jachtje op stapel gezet. Meester zijn heele familie timmerde mee, dus het zou wel goed komen. Omdat er nu geen tijd over was om de zeilen zelf te maken, werden deze door een zeilmaker geleverd, de goedkoopste soort natuurlijk.

Er moest snel gewerkt worden, wilde men ze voor de wedstrijd klaar hebben, maar het lukte al was dan nog niet alles in de puntjes afgewerkt. 's Morgens van de wedstriiddag werden de twee nieuwe jachtjes te water gelaten. Toen werden nog de kuipranden aangetimmerd en de masten gezet; tijd voor de banken vast te schroeven ontbrak; hiervoor werden toen maar stoven genomen. De zeilen werden geheschen en ± twee uur verschenen de twee nieuwe scheepjes op het Bergumermeer.

De eerste B. M.'s waren geboren.

Hoe het verder is gegaan, is u allen bekend. In een paar jaar tijds hebben honderden menschen meer kunnen genieten van onze zoo mooie watersport. En dat was het hoofddoel.

Bergum.

H. B.